

VELIKOSTI A RŮSTOVÉ FORMY FIALEK

Většina kultivarů afrických fialek tvoří jednu **přízemní růžici**. Snahou pěstitelů je získat pokud možno co nejkulatější tvar růžice s pravidelně poskládanými listy v několika řadách. Abychom tvar udrželi, vy-
lamujeme rodící se odnože i listy příliš vystupující z řady. Nesázíme více rostlin do jednoho květináče, protože pak dochází k jejich deformaci - naklánějí se do stran, vytahují se za světlem apod.

Podle průměru růžice můžeme fialky rozdělit do 4 základních kategorií. Většina pěstitelů začíná s fialkami *standardní* velikosti, ovšem ve chvíli, kdy se sbírka rozroste do obřích rozměrů, přecházejí zvolna na *polominiatury* a *miniatury*. Kategorii stanovuje vždy jen šlechtitel po dlouhém prověřování vlastností své rostliny a tento údaj musí být součástí oficiálního popisu při registraci kultivaru. Určitě nemůžeme kategorii sami odhadovat podle toho, jak nám fialka roste doma. Pokud je například náš standard o něco drobnější vlivem pěstebních podmínek, nemůžeme ho označit jako miniaturu.

Oficiální kategorie podle AVSA		
český název	anglický název	průměr růžice
miniatura	miniature	od 6 do 15 cm
polominiatura	semiminiature	od 15 do 20 cm
standard	standard	od 20 do 40 cm
velká	large	od 40 do 60 cm

Kultivary dvou velikostních kategorií: miniatura 'Persian Princess' o průměru růžice 7 cm a standard 'SM-Unikum' o průměru 32 cm. Celá miniatura je stejně velká jako jediný list standardní fialky.

Kromě výše zmíněných oficiálních kategorií existuje ještě jedna neoficiální, *mikrominiatura*. Lístky této extrémně malé miniatury měří do délky jen 0,6 - 1,3 cm a průměr celé růžice většinou nepřesahuje 6 cm. Obvykle je pěstujeme v květináčích o průměru 3 až 5 cm. Mezi první a doposud nejznámější zastupce patří kultivary 'Teeny Bopper' a 'Pip Squeak' šlechtitele Lyndona Lyona z přelomu 70. a 80. let 20. století.

Historický vývoj miniaturních kultivarů není doposud řádně objasněn. Mezi přírodními druhy fialek nacházíme několik rostlin miniaturního vzrůstu, které mohly sloužit jako zdroj genetického materiálu. Nejpravděpodobnějším kandidátem na praotce miniaturních fialek je ovšem *S. shumensis*.

Kromě fialek tvořících jednu přízemní růžici existují ještě takzvané **trailer**y, které mají bohatě větvený habitus zděděný od původních druhů saintpaulií. Rozlišujeme dva typy trailerů. *Převíslé* trailer y produkují dlouhé výhonky s velkým množstvím rozetek. Rostou kaskádovitě dolů přes okraje květináče, proto se skvěle hodí do závěsných nádob. Jinou variantou jsou trailer y *keříčkovité* (v angličtině označované jako *semi-trailer*), které tvoří odnože vzpřímeného růstu. Tvarem připomínají keříčky a dobře vypadají v mělkých keramických nádobách. Oba typy vyžadují ke svému zdárnému růstu a bohatému kvetení dostatek světla a častější hnojení. Množit je můžeme pomocí listového řízku nebo vylomením odnože.

Kategorie trailerů
<i>mikrominiatura</i> délka listů od 0,6 do 1,3 cm
<i>miniatura</i> délka listů od 1,3 do 2,5 cm
<i>polominiatura</i> délka listů od 2,5 do 3,8 cm
<i>standard</i> délka listů od 3,8 do 5 cm

Trailer y dělíme podle velikosti na standardy, polominiatury, miniatury a mikrominiatury. Standardních trailerů je poměrně málo, většina kultivarů dosahuje miniaturní a polominiaturní velikosti. Na rozdíl od běžných fialek však neměříme průměr růžice, nýbrž délku listů. Pokud má rostlina vhodné podmínky, může být její celková velikost takřka neomezená. Opět platí zásada, že růstový typ (růžice / trailer) určuje šlechtitel na základě ověřování vlastností své rostliny. To znamená, že ne každá fialka, která nám doma vytvoří odnože, může být pěstitelem označena jako trailer.

Mezi první šlechtitele trailerů patřil **Frank Tinari** z Pensylvánie, který na konci 40. let 20. století provedl experimentální křížení mezi kultivarem 'Sailor Girl' a divokým plazivým druhem *S. grotei*. Ze stovek semenáčků byl pro budoucí šlechtění vybrán jen jeden kultivar, který byl pojmenován 'Tinari's Wild Girl'. Měl jednoduché světle modré květy a listy typu girl. Ačkoliv vytvářel boční výhonky, typický bohatě větvený trailer to ještě nebyl. Teprve zpětným křížením 'Tinari's Wild Girl' se *S. grotei* byla posílena růstová forma a vznikly převíslé kultivary s většími květy a zajímavější škálou barev.

V roce 1954 registroval Tinari prvních šest trailerů u společnosti AVSA a zveřejnil je také ve svém nabídkovém katalogu. Ve stejném roce je představil na *AVSA National Convention* v St. Louis a očekával patřičný ohlas návštěvníků. K prezentaci svých výjimečných kultivarů si však nemohl vybrat horší příležitost. V popředí zájmu návštěvníků se toho dne ocitly fialky s dosud nevídanými plnými růžovými květy, které na výstavě poprvé představil šlechtitel Lyndon Lyon. Tinariho trailer y míjeli lidé bez povšimnutí. Zklamaný Frank Tinari přerušil po výstavě svou práci a vytyčil si jiné šlechtitelské cíle. Nakonec to byl právě Lyndon Lyon, kdo vzbudil u pěstitelů zájem o trailer y. Svůj šlechtitelský program zahájil v roce 1966 křížením standardních kultivarů se *S. grotei*. V pozdějších letech získal také botanický druh *S. magungensis* var. *minima*, který využíval ke šlechtění miniaturních trailerů. Mezi jeho nejznámější trailer y patří 'Pixie Blue', registrovaný v roce 1974. O čtyři roky později, v roce 1978, registroval Lyndonův přítel Harold Reinhardt také první panašované trailer y. Jednalo se o 'Blue Star Lou' a 'Pink Star Lou'. Dnes je barevná i tvarová škála trailerů takřka neomezená.

Na fotografii je zachycen převíslý kultivar 'Dancin' Trail' zhruba ve 12 měsících věku. Za dva roky z něj vyroste obří koule s desítkami růžic a stovkami lístečků.

